

Notat - Indkomstoverførsler 2022-2026

Sagsnavn: Budget 2023-26
Sagsnummer: 00.01.00-S55-2-21
Skrevet af: Brian Almann Hansen; Jan Kjeldmann, Anne Keller, Diana Knudsen
E-mail: brian.hansen@randers.dk
Forvaltning: Budget
Dato: 04-08-2022
Sendes til: Byrådet (materiale til budgetseminar den 1. september 2022)

Indledning/resumé

Økonomiaftalen for 2023 indeholdt en meget stor negativt midtvejsregulering i 2022.

Formålet med dette notat er at undersøge konsekvenserne af denne midtvejsregulering - og dernæst at fastlægge tallene for kommunens indkomstoverførsler, som der bør budgetlægges med for årene 2023-26.

Resultatet af gennemgangen for hhv. 2022 samt budgetperioden 2023-26 kan opsummeres som følger:

Midtvejsregulering 2022

Bloktilskuddet til Randers Kommune reduceres med 115,4 mio. kr. i 2022 med henvisning til de faldende udgifter til indkomstoverførsler på landsplan. En gennemgang af alle poster i 2022 viser forventede mindreudgifter under indkomstoverførsler på 65,4 mio. kr. i Randers Kommune. Det giver i udgangspunktet en manko på 50 mio. kr. I regnskab 2021 blev der dog reserveret netop 50 mio. kr. til en forventet midtvejsregulering i 2022, så sammenlagt er der lige nøjagtig "balance" på området i 2022, hvilket også illustreres i nedenstående tabel:

Midtvejsregulering af indkomstoverførsler 2022	Mio. kr.
Reduktion af bloktilskuddet	115,4
Forventede mindreudgifter i 2022	-65,4
Reserve fra regnskab 2021	-50,0
Balance	0,0

Budget 2023-26

I 2023 kan udgifterne til indkomstoverførsler reduceres med ca. 68 mio. kr. i forhold til det tidligere vedtagne budget for 2023. Kommunens bloktilskud bliver imidlertid reduceret med 96 mio. kr. og dermed opstår en manko/ubalance på ca. 28 mio. kr. i 2023. I de efterfølgende overslagsår er der tale om stort set samme niveau af ubalance (nettomerdgifter). Disse beløb indgår i basisbudgettet for 2023-26 og finansieres som en del af den samlede budgetlægning for 2023-26.

Årsagen til mankoen skyldes en kombination af de rammevilkår Randers Kommune er underlagt og den socioøkonomiske befolkningssammensætning – forhold der betyder, at andelen af personer på indkomstoverførsler er væsentligt højere end kommunens andel af folketallet på landsplan.

1. Midtvejsregulering 2022

1.1 Specifikation af midtvejsreguleringen 2022

Som nævnt i notat om økonomiaftalen indeholdt aftalen en negativ midtvejsregulering på 7,2 mia. kr. på landsplan. Der tilbageføres dog 0,3 mia. kr. til kommunerne via Lov- og cirkulæreprogrammet for 2021 og 2022 (vedr. sygedagpenge), således at der reelt er tale om en negativ midtvejsregulering på 6,9 mia. kr.¹

Dette svarer til en reduktion i bloktilskuddet for Randers Kommune på 115,4 mio. kr. I udgangspunktet skal Randers Kommune altså finde tilsvarende mindreudgifter på indkomstoverførslerne i 2022 for at opnå balance på området.

Forvaltningen har gennemgået alle udgiftsposter og resultatet er forventede mindreudgifter på 65,4 mio. kr. Der er således en manko på 50,0 mio. kr. som specificeres i nedenstående tabel (når der står minus i forskelskolonnen er der tale om en gunstigere udvikling i Randers Kommune end på landsplan og omvendt ved plus-beløb):

Udgiftspost (mio. kr.)	Ændring i bloktilskud	Forventet ændring på udgiftssiden	Forskel
Kontant- og uddannelseshjælp, revalidering og ledighedsydelse	42,4	-29,0	13,4
Arbejdsløshedsdagpenge og løntilskud	69,8	-61,5	8,3
Førtidspension	8,7	-7,0	1,7
Seniorpension	-6,7	0,0	-6,7
Ressourceforløb	0,5	0,0	0,5
Driftsudgifter til aktivering mv.	22,0	-6,4	15,6
Jobrotation	0,0	0,0	0,0
Personlig assistance	0,4	0,0	0,4
Integration	-10,8	8,7	-2,1
Sygedagpenge og jobafklaring	-13,7	30,8	17,0
Fleksjob (inkl. skånejob)	-2,2	-0,5	-2,6
Personlige tillæg	0,7	0,0	0,7
Boligstøtte	0,7	0,0	0,7
Seniorjob	0,5	0,0	0,5
Forberedende grunduddannelse	1,3	-0,4	0,9
Øvrige sociale formål m.m. ²	1,7	0,0	1,7
I alt	115,4	-65,4	50,0

(- angiver mindreudgift/merindtægt, + angiver merudgift/mindreindtægt)

Nedenfor en gennemgang af posterne med de tre største beløb i forskelskolonnen.

¹ De 0,3 mia. kr. vedrørende sygedagpenge består af 0,2 mia. kr. fra LC program 2022 og 0,1 mia. kr. vedrørende 2021. Når KL opgør midtvejsreguleringen for 2022 er det således -7,2 mia. kr. og 0,2 mia. kr. vedr. LC 2022 = -7,0 mia. kr. Det resterende beløb vedr. LC program 2021 skal tillægges særskilt til den samlede opgørelse.

² Øvrige sociale formål dækker en lang række poster. Blandt de største kan nævnes "merudgiftsydelse ved forsørgelse af børn med nedsat funktionsevne" samt "hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste ved forsørgelse af børn med nedsat funktionsevne"

Kontanthjælp og uddannelseshjælp m.m. (nettomerdgift på 13,4 mio. kr.)

Bloktilskudsreduktionen for Randers Kommune udgør 42,4 mio. kr. En gennemgang af områderne viser forventede mindredgifter på 29,0 mio. kr. – altså en nettomerdgift på 13,4 mio. kr.

Forklaringen på denne merudgift skyldes primært, at nedgangen i antal kontanthjælpsmodtagere i Randers Kommune ser ud til at være gået langsommere end på landsplan i 1. kvartal 2022. Kommunes andel af kontanthjælpsmodtagere på landsplan er dermed vokset. Randers Kommune har med andre ord ikke fået helt så meget ud af højkonjunktoren som resten af landet

Driftsudgifter til aktivering (nettomerdgift på 15,6 mio. kr.)

Bloktilskudsreduktionen for Randers Kommune udgør 22,0 mio. kr. En gennemgang af områderne viser forventede mindredgifter på 6,4 mio. kr. – altså en nettomerdgift på 15,6 mio. kr.

Forklaringen på denne merudgift skyldes, at Randers Kommune i forhold til landsplan har relativt flere borgere i målgrupperne med problemer ud over ledighed, som kræver en mere intensiv beskæftigelsesindsats. Desuden blev der i budgetlægningen for 2022 taget højde for de økonomiske konsekvenser af 1. delaftale om nytænkning af beskæftigelsesindsatsen (finansiering af Arne pension). Disse indgik ikke i KL's overførselsskøn for 2022, men er først indarbejdet i midtvejsreguleringen for 2022.

Sygedagpenge og jobafklaring (nettomerdgift på 17,0 mio.kr.)

På dette område er der stigende udgifter på landsplan, så her modtager Randers 13,7 mio. kr. ekstra i bloktilskud. En gennemgang af området viser imidlertid forventede merudgifter i Randers Kommune på 30,8 mio. kr. – altså en nettomerdgift på 17,0 mio. kr.

Forklaringen på denne merudgift skyldes, at Randers Kommune har en høj andel af sygedagpengemodtagerne. Med udgiftsniveauet i de første 5 måneder og med den nuværende prognose for udviklingen i 2022, ser det ikke ud til, at forbruget i Randers Kommune kan komme ned på det niveau økonomiaftalen forudsætter i midtvejsreguleringen.

2. Budgetlægning af indkomstoverførsler i 2023-26

Budgetlægningen af indkomstoverførsler foregår som altid "fra bunden" i selve budgetåret 2023 - under hensyntagen til egne regnskabserfaringer samt KL's skøn for udviklingen på området.

For overslagsårene 2024-26 budgetlægges alle poster ud fra KL's skøn for den forventede udvikling på de enkelte områder.

Umiddelbart efter indgåelse af økonomiaftalen blev anden delaftale om nytænkning af beskæftigelsesindsatsen indgået. Aftalen indeholder bl.a. en forudsætning om, at kommunerne kan reducere driftsudgifterne til aktivering via mere målrettede tilbud (mere virksomhedsrettet).

Der forudsættes således en reduktion af driftsudgifterne til aktivering med 370 mio. kr. i 2023 (og lidt mere de følgende år) svarende til 6,2 mio. kr. for Randers Kommune i 2023. Da bloktilskuddet i 2023 ikke kan ændres (er fastlagt i økonomiaftalen) medtages ovennævnte ændring i stedet som en forventet negativ midtvejsregulering i 2023.

Ændringerne i 2024 og frem er indarbejdet i KL's balanceforudsætninger og indgår dermed i det samlede regnestykke over indkomstoverførsler (jf. nedenstående specifikationer).

2.1 Specifikation af budgetbeløb 2023-26

Det samlede budgetforslag på området kan specificeres som følger:

Indkomstoverførsler (mio. kr.) 2023 PL	2023	2024	2025	2026
Beskæftigelsesudvalget	1.909,8	1.939,8	1.961,5	1.986,1
Arbejdsløshedsdagpenge	160,3	171,1	176,9	186,8
Kontanthjælp og ledighedsydelse	286,2	288,1	295,0	304,5
Sygedagpenge og jobafklaring	220,4	219,0	219,9	219,1
Ressourceforløb	73,0	73,3	72,5	73,4
Fleksjob	224,5	231,5	233,5	233,9
Førtidspensioner	649,3	656,0	662,2	665,3
Seniorpension	65,9	77,1	82,3	84,5
Integration	22,7	14,7	7,5	3,7
Beskæftigelsesindsats - jobcentertilbud	72,3	75,3	77,2	79,4
Øvrige indsatser og ydelser	30,6	30,2	30,3	30,5
Boligyldelse og boligsikring	104,5	103,6	104,1	105,0
Socialudvalget	24,8	24,9	25,1	25,3
Børnehandicap og autisme	23,5	23,6	23,8	24,1
Voksenhandicap	1,3	1,3	1,3	1,3
Børn og familieudvalget	0,1	0,1	0,1	0,1
Familie	0,1	0,1	0,1	0,1
Indkomstoverførsler i alt	1.934,6	1.964,8	1.986,6	2.011,6

Der er tale om et samlet budget på 1.934,6 mio. kr. i 2023 stigende til 2.011,6 mio. kr. i 2026.

I forhold til det tidligere budget (budget 2022-25) er der tale om en mindredgift på 68,3 mio. kr. i 2023. Bloktilskuddet til kommunerne reduceres imidlertid endnu mere, hvilket giver en manko for Randers Kommune. Dette beskrives nærmere i nedenstående afsnit 2.2.

2.2 Samlet ændring på udgiftssiden og indtægtssiden 2023-26

Nedenstående tabel viser det samlede resultat på indkomstoverførsler – altså både ændringerne på udgiftssiden (i forhold til budget 2022-25) samt de tilhørende ændringer på indtægtssiden (bloktilskuddet).

Indkomstoverførsler, mio. kr.	2023	2024	2025	2026
Ændring udgiftssiden (mindredgift)	-68,3	-52,4	-38,6	44,7
Midtvejsregulering 2023	6,2			
Ændring bloktilskud (mindreindtægt)	90,0	77,0	61,6	-7,0
Nettoændring (mindreindtægt)	27,8	24,6	23,0	37,7

(- angiver mindredgift/merindtægt, + angiver merudgift/mindreindtægt)

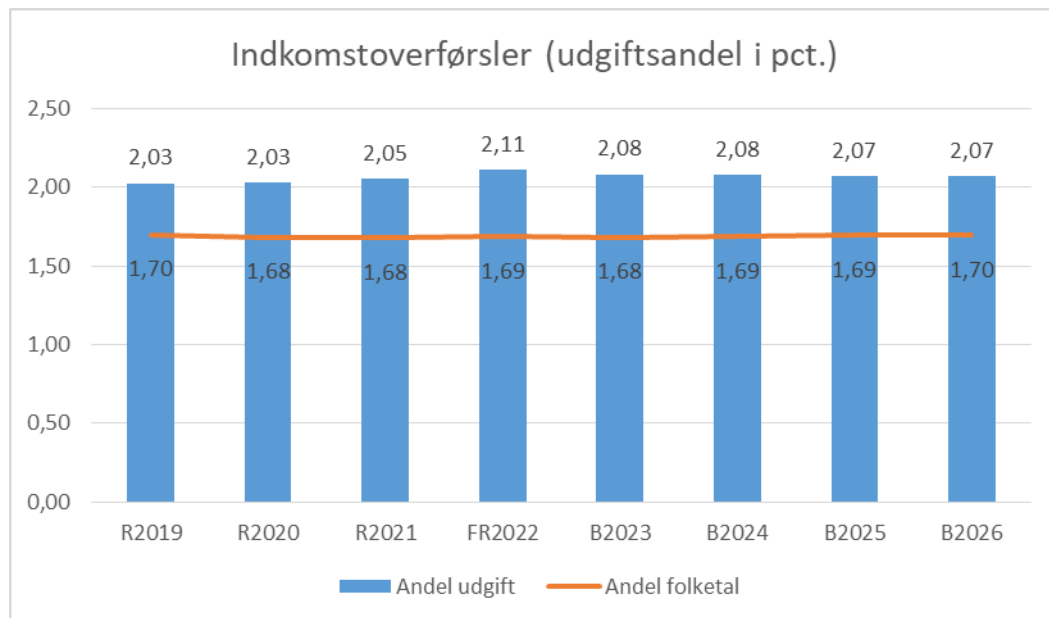
I 2023 kan kommunens udgifter reduceres med 68,3 mio. kr. i forhold til det niveau for 2023, der blev budgetlagt i budget 2022-25. Som følge af faldet i udgifterne på landsplan er bloktilskuddet imidlertid reduceret med 5,7 mia. kr. svarende til 90,0 mio. kr. for Randers Kommune. Hertil kommer (som beskrevet ovenfor) en midtvejsregulering på 6,2 mio. kr. i 2023 – altså i alt en reduktion i bloktilskuddet på 96,2 mio. kr. Dette betyder en manko på 27,8 mio. kr. i 2023. De tilsvarende tal for 2024, 2025 og 2026 er hhv. 24,6 mio. kr., 23,0 mio. kr. og 37,7 mio. kr.

Der har også i tidligere år været en manko vedrørende kommunens indkomstoverførsler – og nogle år en del større end ovennævnte beløb. Årsagen til mankoen skyldes helt overordnet de rammevilkår Randers Kommune er underlagt og den socioøkonomiske befolkningssammensætning – herunder at andelen af personer på indkomstoverførsler er væsentligt højere end kommunens andel af folketallet. Kompensationen til kommunerne (i form af bloktilskud) beregnes udelukkende ud fra andelen af folketallet. Herved opstår der en økonomisk ubalance, som det kommunale udligningssystem (i nogen grad) er udformet til at udjævne. Nettomindreindtægten vedrørende indkomstoverførsler bør derfor ses i sammenhæng med de merindtægter kommunen modtager vedrørende den kommunale udligning (socioøkonomi).

Nedenfor vises Randers Kommunes andel af udgifterne sammenholdt med andelen af folketallet.

3. Randers Kommunes andel af udgifterne i 2019-2026.

Nedenstående tabel viser udviklingen i Randers Kommunes andel af udgifterne på landsplan i perioden 2019-2026. Desuden sammenholdes med Randers Kommunes andel af folketallet, der (som nævnt) anvendes som fordelingsnøgle, når bloktilskuddet til kommunerne skal reguleres:

Figuren viser, at Randers Kommunes andel af udgifterne forventes at stige fra 2021 til 2022. Årsagerne hertil er nærmere beskrevet i afsnit 1 i dette notat.

I 2023 forventes andelen at falde igen, og også for overslagsårene forventes der et lille fald i udgiftsandele – og samtidig en svag stigning i andelen af folketallet. Det forudsættes således, at forskellen mellem udgiftsandelen og indtægtsandelen (folketallet) bliver lidt mindre fra 2023 og frem.

Set i lyset af den stigende udgiftsandel i perioden 2020 til 2022 vil det kræve en ihærdig indsats vedrørende alle målgrupper på beskæftigelsesområdet at reducere udgiftsandelen – også selv om der kun (som ovenfor illustreret) er tale om en mindre reduktion.